

Publikovanie

„Publikuj alebo zahyň“ bol mnoho rokov príkaz, ktorý znel v ušiach väčšine akademikov. Títo ľudia však už aspoň úspešne prešli svojou trnistou cestou. Ak aspirujete na kariéru prednášateľa na univerzite alebo výskumníka, ešte vždy musíte pracovať na tom, aby ste sa dostali na začiatok tejto cesty.

Najmenej povzbudzujúca je správa, že pri dnešnej veľkej konkurencii je málo pravdepodobné, že vám úspešná diplomová alebo dokonca dizertačná práca zaručí miesto na univerzite. Určite pomôže odporúčanie školiteľa alebo iných skúšajúcich. A akákoľvek skúsenosť s učením, ktorú ste získali, je tiež plus, ak sa snažíte získať riadny akademický post. Ak ste však svoju prácu ešte nepublikovali, nemusíte sa zoči-voči ľuďom s PhD. a s niekoľkými publikáciami dostať ani do užšieho výberu – najmä v prestížnych inštitúciách.

Ako pomoc v tejto situácii môžete mať v úmysle publikovať svoju dizertačnú prácu ako knihu. Nespoliehajte sa však na to! Dizertačné práce sa môžu písať pre úzke publikum – efektívne zložené z vášho školiteľa, komisie a skúšajúcich. Skôr, než vydavateľ vôbec začne uvažovať o publikácii, zvyčajne bude chcieť, aby ste preukázali, akým spôsobom zamýšľate prepracovať svoju prácu a osloviť širšie publikum.

Ďalším faktom je, že vydavatelia v novom tisícročí skôr nemajú záujem o vydávanie (ani prepracovaných) dizertačných prác. Ak neobjavíte láskavé univerzitné vydavateľstvo, zistíte, že vydavatelia vyznávajú komerčnú potrebu vyberať knihy, z ktorých sa predá viac než 5 000 výtlačkov. A smutnou skutočnosťou je, že dokonca aj z dobrej výskumnej monografie sa pravdepodobne nepredá viac než 1 000 – množstvo, ktoré bude pre vydavateľa pravdepodobne znamenať stratu peňazí.

Práve táto situácia podnietila v roku 1990 Harryho Wolcotta (1990), aby napísal knihu o tom, aké ťažké je publikovať celú dizertačnú prácu. O desaťročie neskôr je situácia ešte ťažšia. Väčšina vydavateľov spoločenskovednej literatúry v súčasnosti iba zriedkavo vydá výskumnú monografiu – dokonca aj od uznávaných odborníkov. Buďte preto realista! Vyberte si sľubnú kapitolu zaoberajúcu sa dátami a prepracujte ju pre časopis.

Ponaučenie z tohto príbehu je, aby ste plánovali vopred. Preto ak sa vašej školiteľke pozdáva, povedzme, jedna z vašich kapitol, v ktorých sa zaoberáte dátami, poraďte sa s ňou, či by nemalo význam poslať ju do časopisu. Ak ju pošlete, nenechajte sa znechutiť, keď ju odmietnu. Väčšinu časopiseckých článkov odmietli alebo

vrátili s požiadavkou na podstatné prepracovanie. Pristupujte preto k výsledku ako ku skúsenosti, z ktorej sa učíte.

Výborné je to, že na oplátku za zaslaný článok s veľkou pravdepodobnosťou dostanete súbor (často podrobných) poznámok od recenzentov. Vážte si ich ako zlato. Aj keď si môžete myslieť, že sú neviemako predpojaté, poskytujú vám praktické podrobné informácie o publiku mimo vášho dôverného vzťahu so školiteľom. Takto aspoň uvidíte, čo od vás môžu vyžadovať v akademickom svete. Ak neprijmú váš článok lepšie ani po opätovnom zaslaní, musíte asi hľadať vinu v sebe.

Samozrejme, je dôležité, aby ste našli časopis, ktorý bude mať pravdepodobne najväčšie porozumenie pre to, čo chcete povedať, pretože jeho čitatelia majú rovnaké záujmy ako vy a vydavateľská politika časopisu je priaznivo naklonená myšlienkam alebo dátam vášho typu.

Kvalitatívni výskumníci by si mali, napríklad, dávať pozor na časopisy, ktoré vyžadujú, aby sa články písali v štandardnej forme úvod, metódy, výsledky a diskusia. Ako upozorňuje Pertti Alasuutari (1995, s. 180–181), tento formát pravdepodobne nebude vhodný na nekvantitatívne, indukčné výskumy. Opäť, nie všetky kvalitatívne časopisy majú rovnakú politiku v súvislosti s tým, čo sú legitímne prístupy alebo postačujúce súbory dát. Napríklad článok, ktorý poslal jeden z mojich študentov, neočakávane zamietli z dôvodu, že „nemal dostatočne veľký súbor dát“.

Nájdite si preto správny časopis. Vyhľadajte pomoc uznávaných akademikov a pozrite si najnovšie vydania časopisov, ktoré spomenú.

Pamätajte najmä na to, že články v časopisoch (v rozsahu približne 6 000 slov) sú často oveľa kratšie než kapitoly venované dátam v dizertačnej práci. To vám môže veľmi sťažiť situáciu, pretože budete musieť na kratšom priestore vykresliť svojmu publiku celkové zameranie vášho výskumu. Pri písaní článku do časopisu preto musíte byť úzko zameraný, zároveň však sprostredkovať patričný kontext.

Existujú tri spôsoby, ako riešiť túto dilemu. Po prvé, vyberte si tému, ktorá najviac zaujme čitateľov tohto časopisu. Po druhé, postarajte sa o to, aby sa táto téma dala spracovať s obmedzeným množstvom extraktov z dát. Po tretie, sprostredkujte patričný kontext vašej práce: svojmu publiku napríklad nemusíte pripomínať základné predpoklady výskumu v tejto oblasti.

KOMENTÁRE RECENZENTOV

Takisto vám pomôže, ak sa vopred dozviete typ kritérií, akými recenzenti posudzujú zaslané články. Keďže niekto môže byť chúlостivý na kritické posudky, ktoré dostal, uvádzam nižšie úryvky z niektorých (zvyčajne anonymných) posudkov, ktoré som písal za posledných pár rokov. Prirodzene, snažil som sa vymazať akékoľvek odkazy, na základe ktorých by bolo možné identifikovať článok alebo autora. Niet pochyb, že sa za tieto príklady stanem veľmi nepopulárnym!

Chcem, aby ste porozumeli týmto komentárom, preto som ich zoskupil ako „dobré správy“ a „zlé správy“. Každá časť obsahuje komentáre o viacerých článkoch.

Dobré správy

Fascinujúca téma s nejakými peknými dátami.

Je to zaujímavý článok, v ktorom sa uplatnila teoreticky odvodená analýza na tému dôležitú pre prax.

Tento článok sa zaoberá dôležitou témou. Podoba, v akej je napísaný, je veľmi prístupná lekárom aj pacientom.

Článok sa zakladá na očividne dobre prepísanom súbore dát.

Zvolené dáta sa dajú veľmi dobre zvládnuť.

Toto je starostlivo vypracovaná štúdia, ktorá odкрýva niektoré dôležité praktické otázky.

Toto je veľmi ambiciózný metodologický článok. Na originalitu si nárokuje, podľa môjho názoru, na základe toho, že kombináciou viacerých rozličných metód dokáže objasniť text lepšie než ktoroukoľvek z nich. Spôsob, akým sa tieto metódy uplatňujú, vyjadruje hlboké porozumenie veci.

Tento článok hovorí o akýchsi, potenciálne zaujímavých, dátach. Používa prístup, ktorý bude čitateľom časopisu, predpokladám, pomerne neznámy. Autor preto správne venuje značný priestor vysvetleniu použitého prístupu.

Zlé správy

„Zlé správy“ som zoskupil pod niekoľko titulkov.

Dúfam, že tieto komentáre neodstrašia môjho čitateľa. Považujte ich, prosím, za radu, ktorým postupom je lepšie sa vyhnúť.

Nikdy sa však nesnažím byť iba negatívny. V nasledujúcej časti sú niektoré odporúčania, ktoré som navrhol autorom.

PRÍLIŠ VEĽKÉ AMBÍCIE

Myslím, že článok sa v aktuálnej podobe snaží o príliš veľa.

Abstrakt, žiaľ, sľubuje oveľa viac, než článok poskytuje.

Otvára sa tam toľko otázok, že je ťažké poriadne rozpracovať aspoň jednu z nich. Každá by stačila na samostatný článok. Vzhľadom na také množstvo otázok neprekvapuje, že analýza dát je dosť slabá a v skutočnosti nie je prepojená s prehľadom literatúry.

PRÍLIŠNÁ VŠEOBECNOSŤ

Hrubý prístup použitý v tomto článku ma znechucuje. Nie je tam ani jeden pokus o zakotvenie argumentácie v dátach.

NEANALYTICKÝ

Postrehy z dát na mňa z väčšej časti pôsobia ako úvahy na základe zdravého rozumu. Ďalšie rozpracovanie tohto článku vyžaduje využitie rozsiahlej literatúry o tejto téme, založenej na prepisoch tohto druhu.

Posledná veta v abstrakte je ošúchaná a nevzbudzuje záujem. Analýza dát sa začína až za polovicou článku a je veľmi slabá.

Článok sa biedne venuje analýze dát a mal by byť zamietnutý. Je postavený na tvrdeniach. Napríklad, nie je to vždy tak, že [X nasleduje po Y].

Analýza dát je, žiaľ, naozaj veľmi slabá, sotva prekračuje hranice popisu, ktorý je miestami banálny.

NEKONZISTENTNOSŤ

Prístup nie je z metodologického hľadiska vhodný na otázky, ktorými sa chce autor zaoberať.

METODOLOGICKÉ NEDOSTATKY

Citovanie „prípadov“ nepovažujem za presvedčivé. Hoci priestorové limity vždy obmedzujú počet extraktov z dát, ktoré môže autor použiť, tento článok nevzbudzuje pocit, že sa analyzovali deviantné prípady a že sa predchádzajúce predpoklady overovali na dátach.

NEDOSTATOČNÁ ORIGINALITA

V článku sa hovorí o spornej metodologickej téme. Je to téma, o ktorej sa za posledných desať rokov diskutovalo v množstve publikácií. Preto je obzvlášť ťažké povedať o téme niečo nové.

NEDOSTATOČNÁ ZROZUMITEĽNOSŤ

Nie je mi jasná dôležitosť zvoleného prístupu; prítomnosť viacerých tradičných predpokladov, ktoré s ním veľmi nesedia; a otázka praktického významu.

Nerozumiem prvej vete abstraktu.

NEDOSTATOČNÝ OHLAD NA ČITATEĽA

Časť venovaná teórii, podľa mňa, nie je vhodná. Čitatelia, ktorí už o tom niečo vedia, sa budú nudiť, a čitatelia, ktorí nič nevedia, sa nebudú chcieť pasovať s teoretickou diskusiou skôr, než sa dostanú k dátam. Preto by bolo oveľa lepšie predstaviť nevyhnutné základy teórie v priebehu analýzy dát.

Ak sa budete priamo venovať otázkam, súvisiacim s jedným malým štátikom, môžete prísť o medzinárodné publikum.

Návrhy

Bol by som rád, keby ste prepracovali článok tak, aby mal jasnejší zámer, a zobrali do úvahy aj iné relevantné práce.

Potrebuje úvod, v ktorom by ste vysvetlili *všeobecné* témy. Extrakt z dát na začiatku by vzbudil v čitateľoch apetít.

Navrhujem, aby ste predložili prepracovanú verziu niekomu, kto hovorí po anglicky rodným jazykom. Článok je na viacerých miestach štylisticky nevhodný.

Ak by to dovolil priestor, analýze by prospelo porovnanie s ďalším prípadom.

Záveru článku sú kombináciou analytických *opisov* zistení a praktických odporúčaní. Namiesto toho by som bol radšej, keby autor praktické závery oddelil a vysvetlil analytický *prínos* článku.

Záver

Možno sú moje metódy posudzovania svojrázne, ba dokonca neférové! Ak je to tak, dúfam, že na mňa nikdy nenarazíte ako na recenzenta. Preto, aby som to teda vyvážil, vychádzam pri nasledujúcom zhrnutí zo širšej škály skúsených recenzentov. Ako uvidíte, toto zhrnutie má náplň zhodnú s mojimi komentármi, uvedenými vyššie.

ZHRNUTIE

Existuje päť spôsobov, ako si vylepšiť šance, že v niektorom časopise prijímú váš článok:

- 1 *Nájdite si zameranie.* „Rozhodnite sa, na čo sa chcete zamerať. Aký bude váš teoretický príbeh?“ (Strauss a Corbinová, 1990, s. 246).
- 2 *Vyhýbajte sa množstvu podrobností.* Kladte si otázku: „Potrebujem túto podrobnosť, aby som maximalizoval zrozumiteľnosť analytickej diskusie alebo dosiahol maximálne vecné porozumenie?“ (1990, s. 247).
- 3 *Predefinujte svoje publikum.* Pamätajte, že vaše publikum je väčšie a veľmi sa líši od malého publika vašej dizertačnej práce. Preto nemilosrdne vyškrtajte nepatričné odkazy a materiál a zmeňte rámec svojej práce. Ako hovorí Harry Wolcott (1990, s. 51), keď píšete článok do časopisu, musíte svoju prácu „oddizertacionalizovať“.
- 4 *Očakávajte počiatočné odmietnutie.* Neočakávajte, že váš článok prijímú v takej podobe, v akej ste ho napísali. Využite komentáre recenzentov ako užitočné povzbudenie, aby ste napísali lepší článok!
- 5 *Spravte článok príťažlivým.* Jay Gubrium (osobná korešpondencia) upozornil, že viaceré kvalitatívne dáta sú vo svojej podstate zaujímavé. Využite túto výhodu. Využite záujem, ktorý môže vyvolať váš materiál v čitateľoch, ako svoju výhodu. Dráždite, lákajte a prekvapujte svojich čitateľov.

Ďalšie čítanie

Najlepšie tri zdroje o tejto téme sú: Harry Wolcott: *Writing Up Qualitative Research* (Sage, 1990), kapitola 6; Anselm Strauss a Juliet Corbinová: *Basics of Qualitative Research* (Sage, 1990; vyšlo aj v češtine ako *Základy kvalitatívneho výzkumu*. Boskovic: Albert, 1999), kapitola 13; a kapitola od Nigela Gilberta: „Writing about social research“, in: N. Gilbert (ed.), *Researching Social Life* (Sage, 1993), s. 328–44.

Cvičenie 23.1

Nigel Gilbert (1993a) navrhuje, aby ste si vybrali časopisecký článok od niekoho iného a napísali naň posudok, akoby ste boli recenzent. Ak potrebujete pomôcť pri tom, čo si všímať, využite niektoré z „dobrých správ“ a „zlých správ“ podľa prístupu, s ktorým ste sa stretli v tejto kapitole.

Potom požiadajte školiteľa, aby si posudok prečítal. Využite spätnú väzbu na to, aby ste:

- 1 kriticky uvažovali o tom, ako by ste mohli publikovať svoju prácu,
- 2 vyzvali svojho školiteľa, aby požiadal redaktorov, ktorí majú na starosti recenzie kníh, aby vám poslali knihy na recenzovanie do časopisov (toto je jedna z ciest, ako postúpiť na prvý stupienok rebríčka publikácií!).